

ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αριθμός απόφασης 5743/2000
(ασφαλιστικά μέτρα)

.....
Ο Ν. 2121/1993 στο άρθρο 1 προβλέπει ρητά ότι η πνευματική ιδιοκτησία περιλαμβάνει δύο επιμέρους δικαιώματα, το ηθικό και το περιουσιακό δικαίωμα. Απ' αυτά το μεν ηθικό δικαίωμα έχει προσωπικό χαρακτήρα και αποσκοπεί στην προστασία του προσωπικού δεσμού του δημιουργού με το έργο του, ενώ το περιουσιακό δεσμού του δημιουργού με το έργο του, ενώ το περιουσιακό δικαίωμα έχει οικονομική αξία και είναι δεκτικό εκμετάλλευσης.

Τα δικαιώματα αυτά χαρακτηρίζονται από το νόμο ως αποκλειστικά και απόλυτα και περιλαμβάνουν τις εξουσίες που απαριθμούνται ενδεικτικά στα άρθρα 3 και 4 του νόμου, όπως το άρθρο 3 συμπληρώθηκε με το άρθρο 7 παρ. 3 του Ν. 2819/2000.

Το περιουσιακό δικαίωμα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και την εξουσία του δημιουργού για την παρουσίαση του έργου στο κοινό και τη δημόσια εκτέλεση του (άρθ. 3 παρ. 1 περ. ε' και στ' του Ν. 2121/1993).

Εξ άλλου όπως προκύπτει από το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α' και γ', στοιχεία του ηθικού δικαιώματος του πνευματικού δημιουργού είναι, εκτός των άλλων, και εξουσία της απόφασης για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο, κατά τους οποίους το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση) και της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του, καθώς και κάθε προσβολής του δημιουργού, οφειλόμενης στις συνθήκες παρουσίασης του έργου στο κοινό.

Κατά το άρθρο 12 του πιο πάνω νόμου, το περιουσιακό δικαίωμα μπορεί να μεταβιβασθεί μεταξύ ζώντων ή αιτία θανάτου, ενώ το ηθικό δικαίωμα είναι αμεταβίβαστο μεταξύ ζώντων. Μετά το θάνατο του δημιουργού, το ηθικό δικαίωμα περιέρχεται στους κληρονόμους του, που οφείλουν να το ασκούν σύμφωνα με τη θέληση του δημιουργού, εφόσον τέτοια θέληση έχει ρητά εκφραστεί. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι ως δημόσια εκτέλεση του έργου θεωρείται κάθε χρήση ή παρουσίαση του έργου, που κάνει το έργο προσιτό σε κύκλο προσώπων, ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειας και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, ανεξαρτήτως από το αν τα πρόσωπα αυτού του ευρύτερου κύκλου βρίσκονται στον ίδιο ή σε διαφορετικούς χώρους (άρθρο 3 παρ. 2 του Ν. 2121/1993).

Το περιεχόμενο της εξουσίας περιφρούρησης είναι ευρύ, γιατί δίνει τη δυνατότητα στο δημιουργό να απαγορεύει οποιαδήποτε μεταβολή του έργου του, που γίνεται χωρίς την άδεια του, ενώ αποτελεί προσβολή και ο τρόπος παρουσίασης του έργου στο κοινό. Οι προσβολές που οφείλονται στις συνθήκες παρουσίασης μπορεί να αφορούν ποιοτικά κριτήρια, όπως η κακή εκτέλεση μουσικού έργου, ή να αναφέρονται σε χρήση του έργου για διαφημιστικούς σκοπούς χωρίς την άδεια του δημιουργού (βλ. Διονυσία Καλλινίκου, Πνευματική Ιδιοκτησία και Συγγενικά Δικαιώματα, έκδοση 2000, σελ. 91).

Περαιτέρω, η πνευματική δημιουργία μπορεί να προέρχεται από τη σύμπραξη περισσότερων προσώπων, μπορεί δηλαδή να έχει δημιουργηθεί με την άμεση σύμπραξη δύο ή περισσότερων δημιουργών. Το σύνθετο ή συλλογικό έργο, ως προϊόν συνεργασίας, είναι αντικείμενο συγκυριότητας και, σύμφωνα με τη διάταξη

του άρθρου 7 παρ. 1 εδ. β` του Ν. 2121/1993, το δικαίωμα ανήκει κατ` ίσα μέρη στους συνδημιουργούς. Πρόκειται, δηλαδή, για δικαίωμα που ενήκει σε περισσότερους δημιουργούς από κοινού, το οποίο ρυθμίζεται από τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας και συμπληρωματική από τις διατάξεις του ΑΚ για την κοινωνία (βλ. Γεωργίου Κουμάντου, Πνευματική Ιδιοκτησία, έκδοση 6η, σελ. 160, Διονυσία Καλλινίκου, ο.π., αρ. 60, σελ. 77, Δημ. Σκούρτη, Η ελεύθερη δημόσια εκτέλεση τραγουδιών από συνδικαιούχους, Π.ΧΡ ΜΘ`, σελ. 381, Π.Πρωτ. Θεσ/κης 18.201/1998 Επ.Εμπ.Δικ. 1999 161).

Στην προκειμένη περίπτωση με την κρινομενη αίτηση ο αιτών εκθέτει ότι, ως ο μοναδικός εξ αδιαθέτου κληρονόμος του ....., είναι αποκλειστικός δικαιούχος των περιουσιακών και ηθικών δικαιωμάτων σε όλα τα πνευματικά του δημιουργήματα. Οτι ανάμεσα στα έργα του περιλαμβάνεται και το μουσικό έργο, που συνέθεσε ειδικά για την κινηματογραφική ταινία "....." το οποίο (έργο) αποτελείται από οργανικές μουσικές συνθέσεις και δύο τραγούδια σε στίχους του ..... με τον τίτλο "....." και ".....". Ότι ο καθού, θεατρικός επιχειρηματίας, προτίθεται τη θερινή περίοδο του τρέχοντος έτους, να μεταφέρει την πιο πάνω κινηματογραφική ταινία στο θέατρο και να χρησιμοποιήσει, παρά τη ρητή απαγόρευση του αιτούντος, τη μουσική του ....., με αποτέλεσμα, για τους αναφερόμενους σ` αυτή (αίτηση) λόγους, να δημιουργείται κίνδυνος προσβολής των πνευματικών δικαιωμάτων και ιδίως του ηθικού δικαιώματος του αιτούντος επί των επίδικων μουσικών έργων, που το ασκεί σύμφωνα με τη θέληση του δικαιοπαρόχου του. Επικαλούμενος περαιτέρω ο αιτών επείγουσα περίπτωση, ζητεί τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων με τη μορφή της προσωρινής ρύθμισης καταστάσεως, προκειμένου να απαγορευθεί προσωρινά στον καθ` ου, μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί, της αγωγής που πρόκειται ν` ασκήσει κατά του καθού, η χρησιμοποίηση στα πλαίσια της θεατρικής παράστασης με τον τίτλο "....." της μουσικής του ....., που έχει δημιουργηθεί και ενσωματωθεί στην ομώνυμη κινηματογραφική ταινία καθ` οιονδήποτε τρόπο και μάλιστα μ` απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης για κάθε παράβαση της απόφασης που θα εκδοθεί. Με το παραπάνω περιεχόμενο η αίτηση παραδεκτά φέρεται ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 22, 683 παρ. 1 και 686 επ. Κ.Πολ.Δ.) και κρίνεται ορισμένη και νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 176, 682 παρ. 1, 731, 732, 947 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ και 1, 2, 3, 4, 7, 12, 13, 15, 29, 30, 63 του Ν. 2121/1993, όπως ισχύει. Πρέπει, επομένως, να ερευνηθεί περαιτέρω κατ` ουσία.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης στο ακροατήριο άσκησαν προφορικά πρόσθετη υπέρ του καθού παρέμβαση οι ....., ..., ..., ..., ..., οι οποίοι είναι ηθοποιοί της παράστασης ".....", που παίζεται στο θέατρο ....., οι οποίοι, επικαλούμενοι έννομο συμφέρον, ζητούν την απόρριψη της υπό κρίση αίτησης. Η πρόσθετη αυτή παρέμβαση παραδεκτά ασκήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού (άρθρο 686 παρ. 6 του Κ.Πολ.Δ) είναι νόμιμη (άρθρο 80 Κ.Πολ.Δ) και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω, συνεκδικαζόμενη με την αίτηση (άρθρα 31 παρ. 1 και 246 του Κ.Πολ.Δ).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ....., ..., ..., ..., που δόθηκαν στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου, από την υπ` αριθμ. 607/19.6.2000 ένορκη βεβαίωση του ..... ενώπιον της συμ/φου Αθηνών ..... από τα έγγραφα που προσκομίζονται και τα διαμειβόμενα στα σημειώματα των διαδίκων, πιθανολογήθηκαν τα επόμενα πραγματικά περιστατικά: Ο αιτών είναι θετό τέκνο του ..... και ο μοναδικός εξ αδιαθέτου κληρονόμος του. Με την ιδιότητα του αυτή ο αιτών είναι

αποκλειστικός δικαιούχος των περιουσιακών και ηθικών δικαιωμάτων σε όλα τα έργα πνευματικής ιδιοκτησίας του μεγάλου μουσικοσυνθέτη. Μεταξύ των έργων του ..... περιλαμβάνεται και το μουσικό έργο που συνέθεσε ειδικά για την κινηματογραφική ταινία ".....", της οποίας το σενάριο έχει γραφεί από τον ..... και το ....., η οποία παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στους κινηματογράφους το έτος 1962. Το μουσικό έργο αυτό, που ενσωματώθηκε στην πιο πάνω κινηματογραφική ταινία, αποτελείται από οργανικές μουσικές συνθέσεις και δύο τραγούδια σε στίχους ....., που φέρουν τους τίτλους: "....." και ".....". Ο ..... όσο ζούσε είχε συμφωνήσει στη δημόσια εκτέλεση το πιο πάνω μουσικού έργου, με την έννοια της φωνογραφικής εκμετάλλευσης των πιο πάνω τραγουδιών, παραχωρώντας τη διαχείριση τους στον ..... με την επωνυμία ".....". Η σύμβαση αυτή δεν θίγει την εξουσία δημοσίευσης που έχει ο αιτών, ως επί μέρους εξουσία του ηθικού του δικαιώματος. Τούτο διότι είναι αδιανόητο να δημοσιεύεται ένα έργο χωρίς τη θέληση του δημιουργού του. Για την πρώτη δε δημοσίευση του έργου, δεν υπάρχει κανένας περιορισμός στα δικαιώματα του δημιουργού ως προς το πώς, πότε και που θα γίνει το έργο του προσιτό στο κοινό. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι έχει απασχολήσει τη θεωρία το πρόβλημα της ανάλωσης της εξουσίας δημοσίευσης και έχουν υποστηριχθεί δύο απόψεις:

Η πρώτη απ' αυτές δέχεται ότι η εξουσία αυτή δεν εξαντλείται με την πρώτη δημοσίευση, έτσι ώστε ο δημιουργός να διατηρεί την εξουσία ακόμη και μετά την πρώτη άδεια για παρουσίαση του έργου στο κοινό.

Η δεύτερη άποψη υποστηρίζει ότι η εξουσία δημοσίευσης εξαντλείται με την πρώτη δημοσίευση, αλλά η εξάντληση αφορά μόνο τον κάθε συγκεκριμένο τρόπο δημοσίευσης (βλ. Διονυσία Καλλινίκου, ό.π., αρ. 69, σελ. 87). Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν τίθεται θέμα αποδοχής της δεύτερης άποψης, αφού πιθανολογείται ότι πρώτη φορά να ακουστούν τα δύο τραγούδια της κινηματογραφικής ταινίας "....." σε θεατρική παράσταση και συγκεκριμένα στην παράσταση που ετοίμασε ο θεατρικός επιχειρηματίας ..... (καθ' ου) για το θέατρο ..... με την συμμετοχή των παρεμβαινόντων ηθοποιών. Ο καθ' ου, έχοντας αποφασίσει από το Μάρτιο του τρέχοντος έτους να πραγματοποιήσει θεατρική παράσταση με τη χρήση των πιο πάνω τραγουδιών, τριών ακόμη τραγουδιών σε στίχους ..... και μουσική ..... και άλλων έξι τραγουδιών σε μουσική ....., ..., ... απευθύνθηκε στην "....." την 31.5.2000 και της γνωστοποίησε το γεγονός αυτό. Η ....., λόγω της ρητής άρνησης του αιτούντος να δώσει την άδειά του για τη δημόσια εκτέλεση των παραπάνω μουσικών έργων του ....., την οποία (άρνηση) της εξέφρασε με την από 7.6.2000 επιστολή του, αρνήθηκε να παραχωρήσει άδεια χρήσης αυτών. Μάλιστα ο αιτών, με την από 27.3.2000 εξώδικη δήλωση του, που κοινοποίησε στον καθ' ου την 28.3.2000 (βλ. την υπ' αριθμ. 8491 Γ`/28.3.2000 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Αθηνών Ιωάννη Πάπαρη), κατέστησε σαφές σ' αυτόν ότι αρνείται να συναινέσει στη χρήση του μουσικού έργου του πατέρα του στο προαναφερόμενο θεατρικό έργο. Παρά ταύτα ο καθ' ου συνέχισε τις πρόβες της θεατρικής παράστασης "....." και ήδη κατά τη συζήτηση της ένδικης αίτησης έκανε και έναρξη αυτής, συμπεριλαμβάνοντας αυθαίρετα σ' αυτή τα δύο τραγούδια της κινηματογραφικής ταινίας με τους τίτλους "....." και ".....", καθώς και τρία ακόμη τραγούδια μελοποιημένα από το ..... με τίτλους ".....", "....." και ".....", που όμως δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας δίκης, εφόσον ο αιτών δεν τα συμπεριέλαβε στην υπό κρίση αίτηση του. Πιθανολογήθηκε περαιτέρω ότι ουδεμία συζήτηση υπήρξε μεταξύ των διαδίκων για τη χορήγηση της επίμαχης άδειας στον καθ' ον, δεδομένου ότι οι σχέσεις τους έχουν διαταραχθεί σοβαρά από το γεγονός ότι ο καθ' ου το προηγούμενο έτος

συμπεριέλαβε τραγούδια του ..... στη θεατρική παράσταση που ανέβασε τη χειμερινή περίοδο με τον τίτλο ".....", παρά τις αντιρρήσεις του αιτούντος. Ο τελευταίος, ως λόγο της άρνησης του να συναινέσει στη χρήση του μουσικού έργου του πατέρα του στη θεατρική παράσταση ".....", προβάλλει το φόβο του ότι αυτό θα αλλοιωθεί από τη μίξη με τη μουσική των άλλων τριών συνθετών, εκπροσώπων της ελαφράς μουσικής, προς τους οποίους ο ..... είχε δηλώσει την "καλλιτεχνική αποστροφή" του - Πράγματι, από δύο συνεντεύξεις αυτού, που προσκομίζει ο αιτών, αβίαστα προκύπτει η έλλειψη εκτίμησης του ..... προς την ελαφρά μουσική και τους εκφραστές της. Πρέπει εδώ να λεχθεί ότι ο καθ' ου ισχυρίζεται, ότι η άσκηση της κρινόμενης αίτησης, για τους αναφερόμενους στο σημείωμα του λόγου, είναι καταχρηστική, κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ. Ο ισχυρισμός αυτός είναι μη νόμιμος, εφόσον η εφαρμογή του άρθρου 281 ΑΚ προϋποθέτει άσκηση του ουσιαστικού δικαιώματος, ενώ στις δίκες των ασφαλιστικών μέτρων αντικείμενο είναι η εξασφάλιση του ουσιαστικού δικαιώματος ή η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης και όχι η άσκηση του ιδιωτικού δικαιώματος (βλ. Α.Π. 950/1989 Ελ.Δ/νη 32.77, Μ.Πρ. Αλεξ. 401/1996 Αρμ. 1997. 1239, Μ.Πρ. Χαλκ. 139/1992 Ελ.Δ/νη 34.1397). Επομένως, ο πιο πάνω ισχυρισμός, που επιδρά στο ασφαλιστέο δικαίωμα καταλυτικά, δεν ασκεί καμία έννομη επιρροή στα πλαίσια της παρούσας δίκης.

Κατ' ακολουθία όλων αυτών, εφόσον πιθανολογήθηκε η επικείμενη χρήση των δύο πιο πάνω μουσικών έργων του ..... με την ενσωμάτωση τους στη θεατρική παράσταση ....., που για πρώτη φορά πραγματοποιείται με την επιμέλεια του καθ' ου και παρά τη ρητή άρνηση του αιτούντος δικαιούχου του πνευματικού αυτού έργου, πρέπει η κρινόμενη αίτηση να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη, κατά τα αναφερόμενα ειδικότερα στο διατακτικό και ν' απορριφθεί η πρόσθετη παρέμβαση. Τα δικαστικά έξοδα του αιτούντος πρέπει να επιβληθούν σε βάρος του καθ' ου και των προσθέτως υπέρ αυτού παρεμβαινόντων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 176, 182 παρ. 1 και 3 του Κ.Πολ.Δ). Τέλος, κατ' εφαρμογή του άρθρου 693 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ., πρέπει να ορισθεί προθεσμία σαράντα (40) ημερών για την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Συνεκδικάζει κατ' αντιμωλία των διαδίκων την αίτηση και την πρόσθετη υπέρ του καθ' ου η αίτηση παρέμβαση.

Απορρίπτει την πρόσθετη παρέμβαση.

Δέχεται την αίτηση.

Απαγορεύει προσωρινά στον καθ' ου, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αγωγής για την κύρια υπόθεση, να χρησιμοποιήσει κατά τις παραστάσεις του θεατρικού έργου ".....", ενσωματώσει, εγγράψει, τροποποιήσει, περικόψει, διασκεύασει, αναπαράγει και εκτλέσει δημόσια το μουσικό έργο του ....., που έχει ενσωματωθεί στην κινηματογραφική ταινία "....." και αποτελείται από δύο τραγούδια με τίτλους "....." και ".....".

Απειλεί σε βάρος του καθ' ου προσωπική κράτηση διάρκειας ενός (1) μήνα και χρηματική ποινή ύψους πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών για κάθε παράβαση της πιο πάνω διάταξης.

Τάσσει προθεσμία σαράντα (40) ημερών από τη δημοσίευση της παρούσας για την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση.

Καταδικάζει τον καθ' ου και τους προσθέτως παρεμβαίνοντες στη δικαστική δαπάνη του αιτούντος, την οποία καθορίζει σε τριάντα πέντε χιλιάδες (35.000) δραχμές.

Η Πρόεδρος